

**Biskop Marianne Christiansens tale ved
folkekirkens fejring af 500-året for Reformationen
Pinsedag d. 4. juni 2017 i Kulturhus Harmonien, Haderslev**

Hvad tager vi med os, når vi går her fra i dag - hvad tager vi med fra 2017 til de næste 500 år.

Ja, hvad havde vi, da vi kom?

En historie: - om nogle tanker og personligheder, begivenheder, musik og kunst, der kom til at præge vores del af verden, vores samfund: med vægt på tillid, tro på Guds nåde, et kald til et liv i kærlighed til næsten, medmennesket, ikke for at frelse sig selv, men af hensyn til medmennesket. En vægtlægning på biblen, på skriften som en autoritet, der gør andre autoriteter - verdslige som åndelige - relative, en vægtlægning på det enkelte menneskes tilegnelse og forståelse, på uddannelse og dannelse, vægtlægning på at kirken ikke skal have politisk magt, men at den politiske magt skal beskytte det åndelige liv. En ny samfundsorden, hvor den verdslige magt skal tage hånd om fattigforsorg og hospitalsvæsen, skole og uddannelse, gudstjenesteliv

Og - en historie om ensretning og tvang. Om krig mellem mennesker med henvisning til den rene lære, om religiøs ufrihed og en religionsstats kontrol over menneskers åndelige liv, om jødehad og tyrkerfrygt, og om en kolossal styrkelse af det patriarkalske gudsbillede og samfundsorden med kvinders lydighed mod husherren, en historie om splittelse. Alt det er også med i reformationshistorien

Her sidder vi så, repræsentanter for det danske samfund, af forskellig tro, repræsentanter for andre trossamfund og repræsentanter for andres landes lutherske kirker, og kan i dag glæde os over at have været sammen i kirken og på kroen. Begge dele hører med: gudsforholdet og fællesskabet om bordet.

Denne 500-årsmarkering er en anledning til glæde over alt, hvad vi har fået givet i vores samfund og kirke, og det er anledning til at fortælle historie, gå ad fontes, til kilderne, som reformatorerne kaldte det, og opdage, at historien kan fortælles på mange måder: Hvad betød reformationen?

Idet vi opdager, at historien ikke kan fortælles som en sort-hvid historie i vindere og tabere, den rene lære kontra alle de formørkede kættere og vantro. Idet vi opdager, at det samfund og den kirke vi har i dag, har rødder i strømninger og tanker, som vi troede, vi selv havde opfundet, så får vi også et blik for vores nutid og måske endda et håb for vores fremtid. Fordi vi ser, at ting kan forandre sig og reformeres, og at der er flere veje at gå. Og vi risikerer at opdage, at det, vi tror er så helt specielt for os og vores måde at

tænke på her i Danmark, er noget vi deler med andre mennesker ud over hele jorden.

For reformationen var – og er – både nybrud: nye tanker og ny samfundsindretning, nye sange og musik – men den er også kontinuitet: videreførelse af tanker og samfundsformer, kunst og kultur. Der blomstrer roser både i middelalderens fromme sange og hos Brorson og Anne Linnet. Der vises omsorg for den svage både i klostrene, i Helliggejst hospitalerne og i nutidens varmemestuer. Og hvad mere er: Roserne blomstrer i også i jødisk og islamisk kunst, og hospitaler og herberger varetages af brødre og søstre i alle religioner.

Vi kan glæde os over de fornyede indsigter i forholdet til Gud og i det fælles menneskelige, som reformationens begivenheder og tanker har givet os og præget vores samfund med – og også glæde os over at huske på de erfaringer i historien, som vi må tage afstand fra og finde andre veje uden om i fremtiden.

Her i grænselandet i Slesvig, hvor magtforholdene altid har været - lidt anderledes med hertugdømmer og med strid om nationalt tilhørsforhold. Her har det evangelisk-lutherske nu i snart 500 år været det fælles trosgrundlag for både danske og tyske, slesvigere og holstenere. Det har ganske vist ikke forhindret stridigheder – for det er jo sådan, at mennesker kan bruge alle forskelle til at strides. Religion er naturligvis altid et godt stridsspørgsmål, men der er rigtig mange andre gode: økonomi, magt, nationalitet, sprog, politik, køn. Så det skal nok lykkes os også i fremtiden at finde noget at strides om, her og i resten af verden. Men: Troen og religionen er også det, der stifter fred.

I den reformatoriske bevægelse, som vi i år og i dag fejrer begyndelsen på, er den inderste kerne genopdagelsen af nåden. Nåde. Dette gamle glemte ord, som måske er lige præcis det, vi skal tage med os fra 2017 og fra i dag. Nåde, Gnade, Gratia, Grace. Det betyder, at livet og tilgivelsen er givet os - ikke som noget vi har gjort eller skal gøre os fortjent til og præstere og evaluere os frem til – det er givet af nåde, og skal gives videre til medmennesket frit, af kærlighed. Det er den inderste bevægelse - i trosforholdet, i reformationen, i Luthers tænkning, - og kan nåden blive den drivende kraft i vores liv og samfund, i vores forhold til naturen og til verden, så er vi og verden godt hjulpet.

“Liberated by Gods Grace” – befriet af Guds nåde, er hovedtemaet for det Lutherske Verdens forbunds markering af reformationsjubilæet. Og den fælles markering fandt sted i Namibia for et par uger siden, hvor jeg blandt flere andre

havde den glæde at repræsentere den danske folkekirke – én evangelisk-luthersk kirke blandt hundredevis af andre ud over kloden. I denne forsamling og samtale mellem mennesker fra hele kloden, blev det også klart, at denne befrielse ved nåden, er en gnist og en drivkraft ikke bare i den danske samfund (selvom vi nogle gange tror, at vi er de eneste lutheranere i hele verden – det er vi ikke, de fleste bor i Afrika), men globalt.

Nåde, Gratia, grace – betyder også ynde, gratie. Og måske skal vi bruge dette reformationsår til at få lidt mere nåde og ynde ind i vores samfund i alle forhold; omgås hinanden med glæde og ynde i en yndig og frydefuld sommertid. Og selv over for hårde anslag mod det gode liv holde fast i, hvad meningen med livet er.

Alt af nåde. Vi har fået givet så meget – lad os stadig – i år og i de kommende år blive reformeret, finde nye yndefulde former at leve i og leve af, præget af det fælles menneskelige i reformationens genopdagelse af, at vi er fælles både i vores afmagt og vores evner, fælles i at tage imod livet og i alt hvad vi får givet at virke og gøre godt med. Nåde være med jer.